

PREDICĂ LA DUMINICA A XXVII-A DUPĂ RUSALII

Femeia gârbovă

„Femeie, ești dezlegată de neputința ta!” (Luca XIII, 12)

Frați creștini,

Cea mai mare și cea dintâi dovadă că Iisus Hristos a fost Fiul lui Dumnezeu o cuprind cărțile proorocilor de la început și apoi în minunile pe care le-a săvârșit în timpul vieții Sale pe pământ. O mulțime de profeți din neamul evreiesc a pregătit omenirea până la Domnul Hristos ca să fie crezută Evanghelia și să-L cunoască lumea pe Iisus după minunile săvârșite de El.

Timp de 4000 de ani, neîncetat și fără schimbare, au venit unul după altul, să prezică această persoană dumnezeiască. Un popor întreg L-a anunțat și L-a mărturisit, chiar cu prețul vieții. Toți erau siguri de venirea Fiului lui Dumnezeu în lume. Și iată că o dată cu apariția Sa, a început să radieze bunătatea dumnezeiască necunoscută oamenilor până atunci, căci oamenii se obișnuiseră să tremure în fața cezarilor pământești și a zeilor născociți de ei.

Dar prin bunătatea nesfârșită a lui Iisus s-a descoperit omului adevăratul Dumnezeu, adevărata bunătate și umanitate, o mare iubire, nu numai față de cei perfecți și virtuoși, ci și față de cei păcătoși. El a iubit și a ajutat plin de milă, deopotrivă, și pe cei drekți și pe cei păcătoși pentru care venise să-i ridice. Prin multele minuni pe care le săvârșea Iisus se făcea cunoscut celor din jur, dar numai celor curați la inimă, săraci și smeriți. Ceilalți deși vedeau toate minunile, deși cunoșteau proorociile și viața curată a lui Iisus, din pricina invidiei, închideau ochii și stăteau împotriva. Invidioși, mândri și îngâmfați erau orbi la toate minunile lui Iisus, după cum vedem și din Sfânta Evanghelie de astăzi.

Domnul Hristos se duce într-o sâmbătă la Sinagogă și acolo învață poporul credința cea adevărată și tainele mântuirii. Pe când vorbea poporului cuvintele vieții veșnice, a văzut acolo o femeie ce avea un duh de neputință, bolnavă și gârbovită de spate, de 18 ani. Cine putuse număra lacrimile și suspinele ei, nopțile cele nedormite, junghiurile și toate durerile de zi și noapte? Dar ea nu a deznădăjduit; mergea întotdeauna la biserică și se ruga cu credință, să-i ajute Dumnezeu să se tămăduiască. Mulți dintre toți cei ce o întâlneau, o disprețuiau și o ocoleau, dar ea se obișnuise cu disprețul oamenilor și cu suferința de atâția ani.

În această zi de sâmbătă când a văzut-o, Iisus, a cheamat-o și i-a zis: „**Femeie, ești dezlegată de neputința ta!**”. Și-a întins mâinile peste ea și îndată s-a îndreptat și însănătoșindu-se, slăvea pe Dumnezeu. Domnul Hristos îi cunoscuse sufletul ei răbdător în boală, nădejdea și așteptarea ei cu credință și mai ales Mântuitorul a văzut cum satana o ținea legată de 18 ani pe această fiică a lui Avraam. Biata femeie de atâta amar de ani, mergea încovoiată de spate ca și când ar fi purtat o greutate mare. Ce grozavă este suferința și în câte feluri macină ea omenirea pe fața pământului.

Medicina a căutat fel de fel de leacuri ca să curme durerea și răul, din trupul omului, dar mai ales a căutat și caută mereu să găsească rădăcina din care ies atâtea suferințe în lume. S-au găsit, desigur, leacuri pentru multe boli și s-a găsit și izvorul de unde pleacă aceasta, dar și sfaturile doctorilor sunt tot așa de disprețuite și de neluate în serios, ca și învățătura Domnului Hristos, pe care o propovăduim noi.

Doctorii au spus, au scos chiar cărți și spun mereu cu gură de foc că alcoolul, tutunul, avorturile, sunt izvoare ale bolilor și suferințelor. De aici pleacă cele mai multe boli fără leac, ca leucemia, ciroza, cancerul generalizat, TBC-ul, sifilisul, care duc la distrugerea nervilor și stricarea sângelui și acestea au urmări și asupra copiilor, fiindcă din astfel de părinți se nasc copii bolnavi. Dar cine ascultă pe medici și cine caută să facă ce spun ei? Abia când se văd neputincioși, iar boala i-a pus la pat, încep să mai rărească de a se îndopa cu astfel de otrăvuri. Merg la spitale, dar cum se ameliorează boala încep din nou același fel de viață, sau și mai rău.

Medicina a descoperit aceste izvoare ale suferinței mai pe urmă, după ce Evanghelia și învățătura Mântuitorului Hristos a fost propovăduită de Sfânta Biserică Ortodoxă, care a arătat cât de grozave sunt păcatul, viciile și patimile și cum distrug acestea atât sufletul cât și trupul.

Păcatul este pricina a tot răul din lume. Toate suferințele, lacrimile și tulburările își au rădăcina în păcate. Cine nu știe ce mare rău provoacă într-o familie un bețiv și câte divorțuri se petrec din cauza acestui păcat al beției. De aici omul ajunge cu ușurință și la celelalte: desfrânare, ucidere, despărțire de Dumnezeu. Sunt nenumărate feluri de suferințe pe pământ din cauza acestor patimi urâte, din cauza cărora oamenii trăiesc într-un mare întuneric sufletesc și trupesc.

Așa îmi povestea un preot de la țară un caz care m-a înduioșat până la lacrimi. Preotul acesta era nou în Parohie și nu cunoștea lumea din comună. Spunea că într-o zi a fost chemat să spovedească și să împărtășească o femeie care zăcea de multă vreme.

- Când m-am dus – zice el – am crezut că mă așteaptă o bunică înconjurată de fii și nepoți. Pe prispă m-au întâmpinat patru copii. Cel mai mare, era o fetiță de 12 ani. M-așteptam să le văd bunica bolnavă, dar ei mi-au deschis ușa la o cameră sărăcăcioasă, unde zăcea mama lor. Lângă patul ei era încă un copil de câteva luni într-o albie. Femeia mi-a cerut s-o spovedesc și s-o împărtășesc că e foarte bolnavă de inimă și de câteva luni nu s-a mai ridicat din pat. În pat i-am făcut și spovedania și împărtășania.

Privind și ascultând această femeie, cercetam viața acestor oameni tineri: soțul ei era muncitor în pădure și un bețiv înrăit. Venea acasă numai sâmbătă seara și pleca luni dimineață. Bănișorii pe care-i câștiga, îi da mai pe toți pe băutură, țigări și jocuri. Acasă ducea foarte puțini bani și mai nimic de-ale mâncării. Bolnava nu se putea da jos din pat; singurul lucru pe care mai putea să-l facă era acela de a legăna copilul de la picioarele ei, când plângea. Tot oful și lipsa bieteii femeii se strânseseră la inimă și o puseseră la pat. Deși era o femeie tânără cu dorință de muncă și de a-și crește copilașii, acum își aștepta moartea. Era mama a cinci copii pe care simțea că-i părăsește pentru totdeauna.

Apropiindu-i Sfânta Împărtășanie și-a aruncat privirile spre copii, care erau în spatele meu și lacrimile îi umplură ochi.

- De ce plângi în clipa aceasta? am întrebat-o.

- Mi-au dat lacrimile de milă părinte – răspunse ea – mai mult pentru Lenuța care poartă grijă de frații ei. Dacă mor, ea le rămâne mamă și n-are decât 12 ani. N-a mai mers la școală de când am căzut bolnavă. N-am avut ce face că n-are cine să îngrijească de ceilalți, nici de mine și nici de taică-su, că și el trebuie spălat și îngrijit.

- Cred că mai vin vecinele să te ajute?

- Foarte rar, la o săptămână odată trece câte una.
- Rude aveți?
- Părinți, nu am, iar frații ce pot să facă? Cumnatele vin și mai rar decât vecinele.
- Lenuța poate să le facă pe toate? Știe să facă mâncare?
- Nu prea știe; ea stă acolo lângă plită și eu îi spun de aici din pat tot ce să facă!
- Aveți ce vă trebuie?
- Avem foarte puțin părinte; tot Lenuța merge și mai cumpără câte ceva din puținii bani pe care îi aduce taică-su.

M-am uitat în cameră și într-adevăr nu aveau nimic. Prin curte nici o vită, nici o pasăre.

Ascultând spovedania acestei femei m-am înduioșat până la lacrimi. După ce am văzut suferința și mila pentru copii, singurătatea, toată mizeria în care trăia, am înțeles că numai moartea putea s-o scape de dureri. Mi-am întors privirile spre copiii nevinovați și m-a cuprins mila, impresionându-mă mai ales fetița de 12 ani care îngrijea de mama ei ca o soră de spital, iar de frații ei ca o adevărată mamă.

Uitasem toată suferința mamei și măsuram povara vieții, care apăsa atât de greu pe umerii unui copil care la această vârstă ar fi trebuit să râdă, să se bucure și să zburde cu ceilalți copii. Simțeam o datorie să înțeleg cât mai adânc tragedia acestor suflete, însă atâta suferință mi se părea că e prea trist numai să ascult și am plecat luând pe fratele Lenuței, numai de 10 anișori, zicând că nu știu drumul, ca la despărțire să-i dau cele ce se cădea ca să poată să cumpere cele de trebuință pentru hrana lor și să vin, astfel, cât de puțin în ajutorul acestor năpăstuiți.

Iată câtă suferință aduc în casă patimile și viciile omului. De la beție pleacă, așa cum am mai spus, toate, și suferința se ține lanț ca și la biata femeie care a oftat până și-a distrus inima și plămâni. Și câte neazuri nu aduc în lume aceste patimi urâte pe care le condamnă nu numai religia și Biserica, dar și medicina și doctorii. Din cauza beției auzim cum unul a dat foc la casă, sau a spart tot ce a găsit prin casă, un altul și-a bătut soția și copiii, sau a ajuns chiar la crimă.

Câți copii nu au fugit de acasă din cauza certurilor din familie și a tatălui bețiv. Iată gârbovire periculoasă, căci toți aceștia sunt stăpâniți de duhuri necurate și sunt legați de satana ca și femeia gârbovă din Evanghelia de astăzi. Ei poartă cocoașă în spate, stau încovoiați de mulțimea patimilor, înfășurați cu legături de lanțuri de vrăjmașul diavol și nu pot privi în sus, ci privesc numai în jos la noroiul acestei lumi. Ei nu văd cerul și nici nu vor să-l vadă. Viața lor este fără cer. Pentru ei cerul este închis. Sunt gârboviți, nu au simțul dragostei de aproapele și nici milă de nimeni, caută numai gâlceavă și să facă rău.

Oricând sunt gata să-și îndeplinească numai aceste pofte animalice și nu văd cum acestea le aduc sufletul și trupul în starea cea mai dezastruoasă. Sunt nepăsători la strigătul neîntreput

care vine dinspre țărnul suferințelor omenești. Își astupă urechile și nu vor să audă cuvintele Izbăvitorului Iisus: „**Veniți la Mine, toți cei osteniți și împovărați și Eu vă voi odihni pe voi!**”. Dar nu aud și nu văd albastrul cerului divin.

O, ce cer închis pentru ei și ce capac de oțel pentru sicriul vieții lor! De mii de ori mai tristă e viața lor, decât a femeii gârbove care credea și aștepta. Ce înseamnă viața lor? Cu ce folos se scurg zilele vieții acestor oameni? De ce mai răsare soarele pentru ei și de ce mai rodește pământul atâtea bunătați?! Se mai pot numi oameni aceștia care-și chinuie copiii cu beția lor, care-și chinuie soțiile cu desfrânările și patimile lor? Se mai pot numi oameni cei căzuți prin șanțuri, lângă care nu poți sta câteva clipe de duhoarea rachiului, a tutunului și a murdăriei?! Iată de ce sfintele cărți îi pun pe aceștia în rândul necuvântătoarelor, a animalelor nesimțitoare.

Noi suntem datori să trăim pe pământ dar să avem fruntea sus și ochii ațintiți spre cerul albastru. Altfel ne asemănăm cu cârțile neputincioase și cu rămătorii care scormonesc pământul fără de folos. Păcatul este pricina tuturor relelor și a suferințelor de pe fața pământului. De aceea până când nu ne întoarcem la Dumnezeu cu toată inima noastră, cu sinceritate, suntem căzuți în blestemul dumnezeiesc, căci iată ce zice proorocul Maleahi: „Sunteți blestemați – zice Dumnezeu – câtă vreme căutați să Mă înșelați! Întoarceți-vă la Mine și Mă voi întoarce și Eu la voi, zice Domnul!”

Să luăm în serios cuvintele Domnului, căci ne păgubim pe noi singuri și nu e pagubă mai mare ca aceasta ca să vezi la sfârșit că ți-ai pierdut sufletul. Vai, aceluia care nici acum nu se trezesc și nu se dezlipesc de rugina păcatelor și a plăcerilor lumești, căci va fi prea târziu atunci când își vor arunca banii pe ulițe, lucrurile și hainele pe care le-au agonisit în fărâdelegi și păcate, căci se vor scufunda cu ele ca Sodoma și Gomora, în adâncul pământului, în fundul iadului, cu toate păcatele lor, pentru că de suflet nu au avut grijă.

Acum este timpul să strigăm cu stăruință și cu credință la Dumnezeu. Să venim la sfânta biserică, să facem rugăciuni ca să dezlege Dumnezeu, ca la femeia gârbovă, legăturile necuratului făcute cu învoirea noastră. Să ne dezlege Mântuitorul păcatele când ne spovedim și atunci se vor dezlega și cununile celor care nu se pot căsători, vor înceta supărările și se vor curma toate suferințele din casele, sufletele și trupurile noastre. Grijă de suflet să fie în fruntea tuturor celorlalte griji și truda cea mai de seamă să fie pentru mântuirea sufletului.

Sfânta Evanghelie de astăzi ne spune că atunci când a vindecat Domnul Hristos această femeie gârbovă, legată de satana de 18 ani, toată lumea se mira și se bucura de fapta aceasta minunată a Mântuitorului și de binele făcut acestei femei bolnave. Dar mai marele sinagogii și ceilalți farisei nu s-au bucurat, ci au strigat cu glas mare: „**Șase zile sunt în care trebuie să lucreze omul; veniți dar în aceste zile să vă vindecați, nu în ziua sâmbetei!**”.

„Fățarnicilor – a răspuns Domnul – oare în ziua sabatului, nu-și dezleagă, fiecare dintre voi, boul sau măgarul de la iesle, și-l duce de-l adapă?” Vedeți viermele acesta al invidiei rodea sufletul mai marelui sinagogii. Mântuitorul i-a mustrat pe toți acei farisei fățarnici și pe toți zavistnicii, până la sfârșitul veacurilor, făcându-i să se rușineze zicându-le, „fățarnicilor”. Păcatul acesta al invidiei este grozav de mare, căci din cauza lui s-a făcut răzvrătire și război în cer, s-a tulburat pacea fericită pe care o aveau îngerii între ei și a căzut Lucifer în adâncimea iadului cu ceata lui.

Din cauza zavistiei diavolești au căzut strămoșii noștri și au călcat porunca dumnezeiască, pentru care au fost izgoniți din rai și osândiți să mănânce pâine în sudoarea feței și să nască copii în dureri. Din cauza zavistiei diavolului, a urât fratele pe frate și l-a omorât, spurcând pământul cu sânge curat. Din cauza zavistiei diavolești s-a pomit prigoană împotriva lui Dumnezeu și a fost răstignit Iisus pe cruce, fiind omorât în chinurile cele mai grele.

Zavistia este învățătura neascultării, pricina morții și rădăcina tuturor răutăților. Demonul zavistiei îl face pe mai marele sinagogii să strige ca ieșit din minți și să găsească vină Mântuitorului, pentru că a făcut o minune, o faptă bună de altfel, în zi de sărbătoare. Diavolul care stăpânea trupul femeii gârbove a intrat în acest fariseu care a început să facă zarvă și să tipe găsind vină pentru o faptă bună.

Ce rău făcuse Mântuitorul? Vindecase o femeie care nu mai putea să-și ridice capul de gârbovită și abia își ținea sufletul pe buze. Tot poporul lauda această faptă și slăvea pe Dumnezeu pentru mila Lui cea mare. Dar acest fariseu fățarnic zavistuește însă minunea și clevește pe Făcătorul de minuni, pe Dumnezeu Iisus. Satana care ținuse legată pe femeie în gârbovenie timp de 18 ani, îl leagă acum pe mai marele sinagogii cu zavistia și prin gura lui clevește minunea lui Dumnezeu.

Iată frați creștini, ce păcat otrăvitor este zavistia, invidia. Astfel de farisei fățarnici întâlnim și astăzi foarte des. Unii sunt pizmași pe noi și caută să ne oprească prin fel de fel de vorbe ademenitoare ca să nu venim la sfânta biserică și să ne tămăduim. Alții vorbesc de rău chiar sfânta noastră biserică și caută să-i împiedice pe cei ce vor să ajungă aici, ca să ia tămăduire sufletului și trupului. Alți farisei fățarnici sunt sectanții care ca și cei de demult învață lumea să țină ca sărbătoare sâmbăta și nu sfânta duminică cum trebuie să o ținem noi creștinii ortodocși, pentru că este ziua răscumpărării noastre prin învierea Mântuitorului nostru Iisus Hristos.

Și tot așa o mulțime de farisei fățarnici, stăpâniți de duhul cel necurat al invidiei, se luptă pe toate căile să împiedice pe drept credincioșii creștini ca să urmeze calea adevărului, a bisericii și a sfințeniei. Așa cum rugina roade fierul, tot așa și zavistia aceasta roade inima acestor oameni ticăloși. Cea mai puternică otrăvă se află în gura acestei fiare blestemată care este invidia.

Ce dureros lucru este când copiii unor părinți nu se pot înțelege! Ce casă nefericită este aceea unde nu se mai termină cearta din cauza zavistiei și a dezbinării dintre frați! Ce inimă îndurerată trebuie să aibă o mamă, când copiii ei trăiesc zavistuindu-se unul pe altul! Vai, ce păcat mare au față de Tatăl ceresc, față de maica noastră Biserica și de sufletul lor, acei creștini care trăiesc în zavistie și ură. Toți acei creștini care au păcatul acesta al invidiei să știe că poate să aibă toate faptele bune, tot în iad se duc. Ei se vor chinui acolo cu demonii, împreună cu evreii care au răstignit pe Domnul Hristos, tot din păcatul zavistiei și al invidiei.

Păcatul acesta al invidiei, să știți, că nu-l putem stinge decât cu focul dragostei de aproapele, cu milă, iertare și smerenie, pentru că numai de acestea se rușinează spurcatul demon al invidiei. Să ne luăm ca arme împotriva invidiei aceste virtuți pe care ni le recomandă Sfânta Scriptură. Păcatul invidiei este mai rău decât toate păcatele fiindcă din el se nasc alte cinci mari păcate și anume: ura împotriva aproapelui, clevetirea, osândirea, bucuria de răul aproapelui și necazul pentru binele aproapelui.

Pentru ca să înțelegeți mai bine lucrurile acestea, ascultați o istorioară cu mult tâlc.

Un gospodar avea o țarină foarte întinsă, dar toată era o baltă de apă și nu rodea mai nimic. I-a venit atunci în gând să o sece. Astfel a început să scoată apa cu găleata din ea. Dar truda lui i-a fost zadarnică, căci în curând apa a venit la loc. Atunci un om priceput și înțelept l-a sfătuit:

- Ca să scapi de apa de pe locul tău, mai întâi seacă izvoarele. El a făcut așa, iar după ce izvoarele au secat, balta s-a uscat, pământul s-a făcut bun de arătură și a devenit un pământ foarte bun, căci toată sămânța pe care a semănat-o a rodit însutit.

Așa se întâmplă și cu cele sufletești. Dacă vrei să seci mlaștina vieții tale, frate creștine, dacă vrei să dai vieții tale un duh nou ca să poți face numai roade bune spre viața de veci, trebuie mai întâi să seci izvorul păcatelor tale, hulele, și băutura, glumele cele deșarte, tutunul și defăimările, invidia și desfrânarea, poftele cele dobitocești și plăcerile cele lumești. Acestea sunt izvorul răutăților și acestea trebuie secate cu desăvârșire, dar astăzi nu mâine, căci mâine poate fi prea târziu și nu vei mai putea face poate nimic cu mâinile, cu picioarele și cu gura ta, care se vor închide și se vor lega pe veci.

Să ne gândim mai adânc la acestea, că ne vine rândul și nouă când se va sparge bâlciul vieții acesteia trecătoare și va trebui să ne arunce cineva și pe noi într-o groapă adâncă. Să răscumpărăm timpul pierdut până nu e prea târziu. Așa au făcut și așa fac și astăzi adevărații creștini, care au temelie sănătoasă. Creștinii înțelepți se hrănesc în fiecare zi din Cuvântul lui Dumnezeu, nu lipsesc de la sfânta biserică duminicile și sărbătorile, se spovedesc și se

împărtășesc în posturi și chiar mai des, fiindcă știu că ce fac astăzi e bun făcut, mâine nu se știe dacă se mai poate face ceva.

Așa se spune în Pateric, că un pustnic bătrân s-a dus odată într-o cetate să-și vândă vasele pe care le făcea singur și din întâmplare s-a așezat la poarta unui om bogat care trăgea să moară. Șezând el acolo a avut o vedenie. Vedea niște bărbați negri, foarte îngrozitori la vedere, călări pe cai negri. Aveau în mâinile lor niște scuturi și săbii de foc. Când au ajuns la poartă au lăsat caii afară, iar ei au intrat înăuntru și când i-a văzut bolnavul a strigat cu glas mare: „Doamne miluiește-mă și-mi ajută!”. Ei i-au zis lui: „Acum când a apus soarele, ți-ai adus aminte de Dumnezeu! Pentru ce când strălucea ziua nu l-ai căutat pe El? Acum nu mai ai nici o mângâiere și nici o nădejde de mântuire”. Așa zicând ei, i-au smuls sufletul cu sila și s-au dus.

Vai de sufletul pe care-l apucă moartea nepregătit și fără Dumnezeu! Vai de cei ce trăiesc necununați, de cei ce înjură, de cei ce dau diavolului, de toți cei ce fug de biserică, de credință și de rugăciune. Vai de ce pe care-i apucă ceasul morții gârboviți mai rău decât femeia din Evanghelia de astăzi, căci se vor pierde pe veci. Singura scăpare a păcătoșilor este Iisus Mântuitorul, învățătura Lui și morala Lui creștină.

Să alergăm cu mic cu mare, învățați și neînvățați, tineri și bătrâni, să-L iubim pe Iisus, să-L ascultăm și să împlinim sfintele Lui porunci, căci acestea au darul și puterea să ne facă fericiți, să ne izbăvească de toate suferințele trupești și sufletești și să ne asigure în viața de veci.

Iisuse, avem nevoie de Tine! Iisuse, numai de Tine, de nimeni altul! Singur Tu ești Cel ce ne iubești, Iisuse, Tu simți milă pentru noi, cei ce suferim; Tu singur știi ce mare nevoie avem de Tine în această lume. Nici unul dintre nenumărații oameni din viață sau dintre cei ce au adormit, nu ne poate da nouă nevoiților și căzuților în cumplita mizerie a sufletului și a trupului, binele cel mântuitor.

Iisuse, toți au nevoie de Tine, chiar și cei ce nu știu. Cei ce nu știu au mai grabnic nevoie de Tine, decât cei ce știu. Flămândul își închipuie că umblă după pâine, dar îi e foame de Tine Iisuse. Bolnavul râvnește sănătatea sa, dar boala lui nu-i decât lipsa de Tine. Cine caută bunurile și frumusețile de pe lume, Te caută pe Tine, fără să-și dea seama, Cel ce ești frumusețea întreagă și desăvârșită.

Cine urmărește adevărul, Te dorește fără voia lui pe Tine, Cel ce ești singurul adevăr, iar cine se străduiește să statornicească pacea, Te caută pe Tine singura pace în care nu pot odihni decât inimile liniștite. Toți te cheamă fără a ști că Te strigă, iar strigătul lor e nespus mai sfâșietor ca al nostru care Te cunoaștem și credem în Tine. Iisuse, vino la noi !

Rugăciune

Să ridicăm ochii noștri spre Împăratul Slavei, spre Stăpânul vieții și al morții, spre Doctorul cel Mare, Prea Bunul și Milostivul Iisus și plini de credință să-L rugăm să ne dezlege și pe noi de gârbovia sufletului nostru, ca și pe femeia din Evanghelia de astăzi. Să aprindă și în noi focul dragostei Sale dumnezeiești, spre a-L iubi mai mult și a împlini cât mai bine sfintele Sale porunci, ca să fim și noi ai Lui, în vecii vecilor! Amin.